

pasterstwa Polaków na emigracji. Studia teologiczne ukończył na uniwersytecie w Bejrucie, a doktorat z prawa kanonicznego uzyskał na Gregorianum w Rzymie. W latach 1959—1964 był rektorem Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie. Godność biskupią uzyskał po śmierci arcybpa Gawliny, w 1964 r.

Ks. bp Rubin obejmuje bardzo wysokie i odpowiedzialne stanowisko o charakterze ogólnokościelnym. Synod Biskupów powołany przez papieża na życzenie episkopatu całego świata ma stanowić

pewnego rodzaju kontynuację Vaticanum II. Jest to wielki zaszczyt dla całego Kościoła w Polsce.

Edward Batko C. M.

Ks. dr Antoni Czapia C. M., uczestnik Powstania Warszawskiego i misjonarz w Chinach, a potem długoletni obrońca Wężła Matzeńskiego w Rocie Rzymskiej, został mianowany Audytorem Roty Rzymskiej, oraz Infułatem Prototypotariuszem Uczestniczącym.

Edward Batko C. M.

N E K R O L O G I

KSIADZ BISKUP JAN KANTY LOREK 1896—1967

W dniu 4 I 1967 r. zmarł w Sandomierzu Ks. bp Jan Kanty Lorek, Ordynariusz Sandomierski.

Sp. ks. bp J. K. Lorek urodził się 20 X 1896 roku w Błażewicach koło Toszka, na Śląsku Opolskim. Początkowo kształcił się w Wiśniczu i Wielkich Strzelcach, a w 1902 przybywa do Krakowa, gdzie w Niższym Seminarium Księży Misjonarzy na Nowej Wsi kontynuuje gimnazjum od klasy trzeciej. W 1905 wstępuje do Seminarium Internum Zgromadzenia XX. Misjonarzy. Po dwuletnim nowicjacie 27 IX 1907 r. składa ślubny św. Studia teologiczne odbywa w Instytucie Teologicznym XX. Misjonarzy na Stradomiu, Święcenia niższe otrzymuje 25 III 1909; subdiakoniat 26 III 1910; diakonat 18 XII 1910. Święcenia kapłańskie przyjmuje 2 VII 1911 r. w katedrze na Wawelu z rąk ks. bpa Anatola Nowaka. Już jako kleryk wykazuje wielki talent pedagogiczny i zmysł organizacyjny; pracuje w Sodalicji Mariańskiej, uczy religii na tzw. katechizmach niedzielnych. Zaraz po święceniach oddaje się pracy społeczno-charytatywnej, jest wychowawcą w Zakładach im. Ks. Siemaszki. W r. 1917 przełożeni wysyłają ks.

Lorka do Niemiec celem objęcia duszpasterstwa nad polskimi robotnikami i jeńcami wojennymi w diecezji Hildesheim. Po rocznym pobycie zagranicą wraca do kraju i razem z Ks. W. Szymborem głosi misję na Podlasiu i w Poznańskim. W r. 1919 obejmuje stanowisko Dyrektora Zakładów im. Ks. Siemaszki w Krakowie i w Czernej. W tym bardzo trudnym wojennym okresie ks. Lorek wszystkie swe siły poświęca dla dobra biednej młodzieży. Współpracuje w wielu instytucjach, które mają na celu opiekę i wychowanie młodzieży. W 1920 bierze czynny udział w pracach plebiscytu górno-śląskiego przy ustalaniu zachodnich granic Polski. Za całokształt pracy na polu społecznym ówczesny Rząd Polski przyznaje Mu krzyż Polonia Restituta. Dzięki jego staraniom w latach 1927—29 wybudowano w Krakowie na Białym Prądniku nowoczesny gmach, dający schronienie dla ponad 300 chłopców.

W 1930 r. zostaje mianowany superiorem i proboszczem parafii św. Krzyża w Warszawie. Swoją postawą zdobywa sobie olbrzymią sympatię społeczeństwa stolicy. Ks. Prymas przemawiając nad trumną sp. ks. Biskupa powiedział: „Składam hold waszemu Arcypa-

sterzowi za to, że zostawił po sobie jako proboszcz parafii św. Krzyża i jałmużnik stolicy najwspanialsze wspomnienie, najlepsze pamięć, którą błogosławi do dziś dnia tylu ludzi w mieście stołecznym — Warszawie”.

W 25 roku kapłaństwa, d. 4 V 1936 r. papież Pius XI mianuje ks. Lorka administratorem apostolskim diecezji sandomierskiej i biskupem tytularnym w Modra w Bityni. Konsekracji dokonał ks. kardynał Kakowski 7 VI 1936 w kościele św. Krzyża w Warszawie. Po objęciu rządów nad diecezją ks. Biskup rozpoczęła wszechstronną działalność: organizuje Instytut Wyższej Kultury Religijnej w Radomiu i Sandomierzu, Katolicki Uniwersytet Ludowy w Wąchocku, ożywia działalność stowarzyszeń i bractw religijnych. II wojna światowa i okres okupacji to czas, kiedy sp. ks. biskup okazał się wielkim patriotą i społecznikiem. Ani na moment nie opuścił swojej diecezji, ale z wielkim poświęceniem walczył o życie każdego Polaka czy Żyda. Jego interwencje u władz niemieckich uratowały życie setkom ludzi, świadczą o tym liczne listy dziękczynne od organizacji żydowskich i osób prywatnych. Szczególną opieką otaczał księży wysiedlonych ze Śląska, Pomorza czy Poznańskiego. W czasie wojny w seminarium sandomierskim ukończyło studia 48 kleryków z 10 diecezji. W 1946 papież Pius XII mianował ks. bpa Lorka Ordynariuszem Sandomierskim. Po wojnie organizuje w Sandomierzu oddział „Caritas”, bierze czynny udział w pracach Komisji Episkopatu do spraw duszpasterstwa i Komisji Charytatywnej. Dla usprawnienia duszpasterstwa stworzył 7 nowych dekanatów, 46 parafii. Przyczynił się do budowy 58 kościołów. Osobiście dokonał ponad 800 wizytacji duszpasterskich parafii, konsekrował 3 biskupów i wyświęcił 420 kapłanów.

W r. 1961 z okazji 25-lecia sakry biskupiej i 50-lecia kapłaństwa pa-

pież Jan XXIII nadał Mu godność Asystenta Tronu Papieskiego. W październiku r. 1966 ciężko zachorował. W czasie tej długiej choroby nie tracił otuchy ale modlił się za diecezję i prosił o modlitwę w swojej intencji. W dniu 4 I 1967 o godz. 9 rano, bez grozy agonii po jednym głębszym westchnieniu oddał duszę swą w ręce Ojca.

Zmarł na serce w 81 roku życia, 56 kapłaństwa i 31 biskupstwa.

W życiu diecezji sandomierskiej zamknął wielką kartę, którą pisał przez 30 lat i 7 miesięcy. Pękło serce wielkiego biskupa i wielkiego Polaka. W pogrzebie „Dobrego Biskupa” — jak Go wszyscy nazywali — w dniu 7 I 1967 uczestniczył ks. Prymas, 32 biskupów, przełożeni Zgromadzenia XX. Misjonarzy, przedstawiciele kapituł i uczelni katolickich, duchowieństwo świeckie i zakonne i liczne rzesze wiernych.

Kościół katolicki w Polsce stracił biskupa, który wykazał jak wiele można zrobić dobrocią.

E. Batko C. M.

KS. INF. DR MICHAŁ KRZYWICKI

W piątek 13 I 1967 r. zmarł w Drohiczynie ks. infułat dr Michał Krzywicki. Sp. ks. infułat urodził się 29 IX 1895 r. w Rakowie koło Mołodeczna na Wileńszczyźnie. Początkowo uczęszczał do rosyjskiej szkoły w Rakowie a po jej ukończeniu przeniósł się do gimnazjum w Mińsku. W roku 1912 wstąpił do Seminarium Duchownego w Petersburgu i tam otrzymał wszystkie święcenia od tonsury do diakonatu włącznie. Jako diakon bierze czynny udział w akcji niesienia pomocy polskim uchodźcom wojennym w rodzinnym miasteczku, tudzież uczy religii w miejscowych szkołach. Święcenia kapłańskie otrzymał 14 VI 1919 r. z rąk Sł. B. ks. bpa Zygmunta Łozińskiego. Święcenia te odbyły się we wsi Wolczkiewicze przy zamkniętych drzwiach kościoła i w obec-

ności kilku zaledwie kapłanów, gdyż niedaleko od tego miejsca przebiegała linia frontu.

W latach 1919—24 studiuje w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Po uzyskaniu magisterium wraca do diecezji i pełni funkcję prefekta w Stołpcach. Równocześnie przygotowuje się do doktoratu z teologii, który uzyskuje w r. 1927. Wkrótce potem zostaje powołany na stanowisko ojca duchownego i profesora w Seminarium Duchownym w Pińsku. Obowiązki te pełni do chwili wybuchu II wojny światowej. W czasie wojny przebywa w Wilnie, skąd w 1945 r. przyjeżdża do Białegostoku i obejmuje wykłady dogmatyki w miejscowym Seminarium Duchownym.

27 IV 1950 r. zostaje mianowany administratorem apostolskim w Drohiczyźnie. Rządy diecezją obejmuje 1 VII 1950 r. i pełni je do końca życia. Od kilku już lat ks. infułat złożony był ciężką chorobą, która nie pozwoliła mu nawet na wzięcie udziału w uroczystościach milenijnych w Drohiczyźnie. Ostatni list pasterski odczytał w jego imieniu podczas uroczystości milenijnych ks. bp Władysław Jędruszek, ówczesny sufragan drohiczyński a obecny wikariusz kapitulny.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 15 i 16 I 1967 r. w prokatedrze drohiczyńskiej. Wzięło w nich udział 14 polskich biskupów, przedstawiciele różnych kapituł, przedstawiciele KUL-u, licznie zgromadzone duchowieństwo i wierni. Msze św. odprawił ks. arcybp Karol Wojtyła, a kazanie wygłosił ks. bp Bronisław Dąbrowski, sufragan warszawski. Ten ostatni reprezentował nieobecnego Księdza Kardynała, który nie mógł przybyć na uroczystości pogrzebowe. Zwłoki ks. infułata Krzywickiego złożone zostały — zgodnie z jego ostatnią wolą — na miejscowym cmentarzu wśród grobów wiernych. Wielkie zasługi zmarłego położone dla Kościoła w Polsce, a szczególnie dla diecezji w Drohi-

czyźnie, w pełni doceni dopiero przyszłość.

Jan Błachnio C. R.

KS. BISKUP MICHAŁ KLEPACZ

Dnia 27 I 1967 r. zmarł Ks. Biskup Michał Klepacz.

Ksiądz bp Michał Klepacz urodził się 23 lipca 1893 roku w Warszawie. Seminarium Duchowne ukończył w Kielcach, gdzie otrzymał święcenia 2 czerwca 1918 roku. Studiował na wyższych uczelniach w Petersburgu i w Lublinie uzyskując stopień doktora świętej teologii. Po powrocie do swej „rodzimej” diecezji zostaje mianowany profesorem Seminarium Duchownego w Kielcach. W roku 1937 zostaje powołany na katedrę filozofii chrześcijańskiej Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W roku 1946 Ojciec św. Pius XII nadał mu godność biskupią i polecił objęcie diecezji łódzkiej. Dał się poznać od razu jako doskonały organizator. Założył Seminarium Duchowne. Prowadził na szeroką skalę duszpasterstwo akademickie, konferencje dla wiernych, inteligencji i naukowców, pisarzy i artystów. W swych kazaniach i przemówieniach podkreślał znaczenie cnót moralnych, jakie winny cechować współczesnego Polaka, kładł akcent na braterską miłość, na znaczenie pokoju. Brał czynny udział w rozwiązywaniu zadań czy to jako przewodniczący Episkopalnej Komisji do Spraw Studiów i Seminarjów, czy też jako członek tzw. Komisji Wspólnej wykazując się rozumieniem współczesnych potrzeb i powinności Kościoła i Państwa. Był on jednym z współtwórców porozumienia między Kościołem i Państwem w r. 1950.

W okresie Soboru Watykańskiego II uczestniczył bardzo czynnie we wszystkich czterech sesjach Soborowych. Był jednym z członków Komisji dla Spraw Seminarjów, Studiów i Szkół Katolickich. W czasie swych występów w Auli

Soborowej zajął się m. in. sprawą stosunków między Kościołem i Państwem oraz zwrócił szczególną uwagę na właściwe odczytywanie tzw. ducha świata. Problem zachowania pokoju znalazł swój wyraz w przemówieniu na 144 Kongregacji Generalnej. Po powrocie z Rzymu starał się usilnie przekazywać i wcielać w życie treści Soborowe, informując o dokonywanych w Kościele reformach i o wprowadzaniu doń odnowy, pojętej w duchu Jana XXIII.

Nagła śmierć, poprzedzona tylko krótką chorobą, przerwała życie i kapłańską posługę jednej z najwybitniejszych postaci polskiego Episkopatu, ordynariusza łódzkiego, który przed paroma tygodniami obchodził pięćdziesięciolecie swego kapłaństwa i dwudziestolecie sakry biskupiej.

Przemysław Brzozowski O.F.M.

KS. BISKUP WOJCIECH TOMAKA

Dnia 6 lutego 1967 r. zmarł w Przemyślu senior Episkopatu Polski, ks. dr Wojciech Tomaka, biskup sufragan przemyski.

Urodził się 26 lutego 1875 roku w Trzebownisku koło Rzeszowa. Po ukończeniu gimnazjum w Rzeszowie wstępuje do Seminarium Duchownego w Przemyślu, gdzie po odbyciu studiów otrzymuje w r. 1899 święcenia kapłańskie. Przez krótki czas pełnił funkcje wikariusza parafialnego, następnie wyjechał na studia do Rzymu, gdzie uzyskał doktorat z prawa kanonicznego. Po powrocie do kraju został kapelanem ówczesnego ordynariusza przemyskiego ks. bpa Pelczara, oraz pełnił funkcję katechety, a później dyrektora żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego P.P. Benedyktynek. W roku 1923 został mianowany profesorem katechetyki, a następnie prawa kanonicznego w Wyższym Seminarium Duchownym w Prze-

myślu, w rok później zaś kanonikiem kapituły przemyskiej. W roku 1933 papież Pius XI mianował go biskupem tytularnym helenopolitańskim; w roku następnym został konsekrowany na biskupa sufragana przemyskiego.

Sp. ks. biskup Tomaka był przez szereg lat oficjałem Sądu Biskupiego i prezesem Apelacyjnego Sądu Duchownego drugiej instancji w Przemyślu, pełnił też funkcję prepozyta kapituły katedralnej, a po śmierci ks. bpa Bardy został wybrany wikariuszem kapitulnym.

Sp. ks. bp Tomaka posiadał wielki dar zjednywania sobie ludzi, cieszył się dużą popularnością wśród Episkopatu, był ceniony przez duchowieństwo diecezjalne i wiernych. Odznaczony był orderem „Polonia Restituta”. Zmarły do ostatnich chwil czynnie pracował, mimo sędziwego wieku uczestniczył w prawie wszystkich uroczystościach milenijnych w diecezjach na terenie kraju.

Eksportacja ciała Zmarłego do bazyliki katedralnej odbyła się 8 lutego, po czym ks. bp Ablewicz ordynariusz tarnowski odprawił Mszę św. żałobną, a kazanie wygłosił ordynariusz przemyski ks. bp Tokarczuk, który nawiązując do słów Pisma św.: „Umilowany przez Boga i ludzi”, podkreślił wielkość osoby Zmarłego, którego charakteryzowała głęboka wiara w Boga i ludzi, zdrowy optymizm chrześcijański i wielka dobroć połączona z prostotą.

Pogrzeb odbył się 9 lutego. Po odprawieniu Mszy św. przez ks. bpa Jopa z Opola, w czasie której kazanie wygłosił ks. bp Ablewicz, kondukt udał się na miejscowy cmentarz. W uroczystościach pogrzebowych wzięło udział 20 księży biskupów, przedstawiciele kapituł, delegacja KUL-u, ponad 300 księży diecezjalnych i zakonnych oraz liczni wierni.

Emilian Mazurek Ord. Carm.

